

Hvad bjerget har set

Der findes et bjerg, der pryder udsigten fra min fars have. Det hedder Mount Mbanga. Det kan ses i de fotografiske og videobaserede værker af den camerounske kunstner Yvon Ngassam, hvor historien om Lolodorf – en lille by i en sydlig provins af Cameroun, grænsende op til Ngovayang-bjergkæden og regnskoven – fortælles af de lokale. Ældre og unge mennesker trækker hver især på historiske fakta, myter og minder – både deres egne og dem, de har fået fortalt af deres forældre og forfædre – imens de taler om det sted, de kalder hjem. Lolodorf: navnet i sig selv rummer stadig spor af den tyske tilstedeværelse, og dermed anes også arrene efter kolonitiden, hvor både tyskerne, briterne og franskmændene gjorde hævd på stedet.

Fortidens tragiske sammenstød begrænsede sig ikke blot til erobring af land som et strategisk træk, der gjorde det muligt at kontrollere bestemte handelsruter. Kolonimagterne gik også i gang med at udvinde alt, hvad der blev anset for kommercielt værdifuldt, lige fra mineraler til profitable plantager, for derved at opbygge og videreføre industrialiseringen af de vestlige lande og deres akkumulering af kapital. Og hvem kunne være bedre egnet til at arbejde med jorden end de indfødte, der nu blev underlagt slaveri, tvangsarbejde eller kontraktarbejde på urimelige vilkår. Udbyttet rakte langt videre end råmaterialer og arbejdskraft: det påvirkede også områdets kulturelle frembringelser og den nedarvede traditionelle viden.

Med udgangspunkt i dette centralafrikanske land indbyder *Seeds and Souls* til overvejelser over lignende fortællinger, der her afsøges af de inviterede kunstnere. Deres værker trækker alle på en fælles erfaringsverden: de har hver især et kulturelt tilhørsforhold til steder, der har oplevet denne form for kaos og uro. Samtidig reagerer de på behovet og ansvaret for at udgrave og blotlægge historierne om den tid. I mange tilfælde indebærer denne proces at gå tilbage og følge sporet af de rejser og sammenhænge, hvor planter, mineraler, mennesker og andre levende væsener, genstande og kulturer er blevet taget og forflyttet med tvang – og hvordan disse hændelser er sammenflettet med temaer som rodløshed, fordrivelse og migration.

Her og der står vi tilbage med deres erindringer, med deres essens, med det, der billedligt talt bliver tilbage som frø og sjæle ... det, der vender tilbage til jorden, til landet, og bliver en del af frugtbare aflejringer dér.

Mount Mbanga ser tilbage på os fra sin tinde. Det bjerg, der har set og mærket landets og dets folks traumer, er nu vidne til at dets børn vender tilbage, slår rødder igen, knytter bånd til deres forfædre, dykker ned i historien, stiller de ansvarlige samfund til ansvar og ser kritisk på de institutioner, der ofte bliver tilskyndet til at slette disse kapitler fra verdenshistorien – kapitler, der stadig kaster skygger over verden af i dag.

Christine Eyene

What the mountain has seen

There is a mountain that graces the view of my father's garden. It is called Mount Mbanga. It appears in the photographic and video work of Cameroonian artist Yvon Ngassam in which the history of Lolodorf – a small town in a South province of Cameroon, bordering the Ngovayang mountain chain and rainforest – is told by its community. Elders and young people each call upon historical facts, myths, and memory, theirs and that passed onto them by their parents and those before them, to talk about the place they call home. Lolodorf, the name still bears the trace of the German presence, and with it, the scars of a colonial enterprise that once saw the Germans, the British and the French claim possession of the land.

These tragic encounters did not limit themselves to the appropriation of land as strategic means of controlling trade routes. They also purported to extract what was deemed commercially valuable, from minerals to profitable plantations, building and sustaining the industrialisation of Western countries and their accumulation of capital. And who better to work the land than the natives, reduced to slavery, forced, or indentured labour. Forms of extractions went well beyond matter and workforce, they also affected cultural productions and traditional knowledge.

Taking the central African country as point of departure, *Seeds and Souls* proposes to reflect on similar narratives explored by the exhibited artists. Their works are informed by a shared experience of cultural belonging to places which soil has known such turmoil. They also respond to the need and responsibility to excavate those histories. In many instances, this process consists of retracing the journeys and contexts in which plants, minerals, people and other living beings, objects and cultures have been forcibly taken, and how these are intertwined with uprooting, displacement, and migration.

Here and there, we are left with their memory, with their essence, with what metaphorically remains as seeds and souls... returning to the soil, to the land, and becoming part of a fertile sediment.

From its peak, Mount Mbanga is looking back. The mountain that has seen and felt the trauma of the land and its people is now witnessing the return of its children, re-rooting themselves, connecting with their ancestors, revisiting history, holding responsible societies to account, and interrogating institutions often prompt to erase these chapters that continue to have an impact in the world today.

Christine Eyene